

EL FLUVIÀ

SURTIRÀ CADA DIMECRES

PREUS

Un número

Un any de subscripció

5 cèntims.

2'50 Ptes.

PERA SUSCRIPCIONS Y DEMÉS

CARRER DE SAN ESTEVE, 29.

NOSTRE PROGRAMA

Diuen els francesos «que'l nom no fa la cosa». Més si aixó es una gran veritat, també ho es, que quan el nom de la cosa está ben posat, aquest la significa ó la dona á coneixer. Donchs bé, havém escullit per nostra revista l' escayent nom de *Fluvià*, perque éll es per nosaltres tot un programa y tot un símbol de lo que será y de lo que déu fer nostre humil publicació en aquesta ciutat y comarca.

Fluvià, gramaticalment, es un nom masculí, procedent del nom comú *fluvius*, que significa riu, aygua corrent ó viva.

Fluvià, geogràficament, es un riu que té son origen en una cordillera de montanyes de la provincia de Girona: en les immediacions d' Olot, se li uneixen varis petits rius, y desaygua al Mediterrà després d' un trajecte de 13 ¹/₂ llengues.

¡Cosa per nosaltres ben significativa!; de tots els rius que en son vast domini tenia l' Imperi Romà, no més coneixém nostre riu que hagi sigut batejat y conservi en nostre llenguatge el derivat del *fluvius* llatí.

Segurament no se li donaria aquest nom perquè sigüés en gran manera abundós, puig dintre lo que havia si-

gut Imperi Romà, n'hi havia de abundantíssims. Nosaltres creyém més bé que se li donaria tal nom per la bondat de les seves aygues, maravolosament filtrades per la naturalesa, fresques en son naixement, fertilizants y joguineres en son trajecte, progressives y lliures fins á son terme. Sols en aquest sentit concebím nosaltres que pugui ser nostre *Fluvià*, el *fluvius* ó el riu per excel·lencia:

Si baix aquest aspecte estudiém á nostre *Fluvià*, realment trovarém, que desde que naix fins que 's confon ab l' immensitat del mar, ens diu y pregona sempre ab el suau remoreig de les seves aygues, bondat, puresa, claretat, hermosura, fertilitat, industria, progrés, tradició, treball y llibertat verdadera.

Veus aquí, donchs, nostre breu y senzill programa, que hem après prop les abundantes aygues del *Fluvià*, quals llissons anirà reproduhint y desenrotllant nostre humil setmanari, en aquestes pàgines, si la sort ens favoreix y 'l seny no 'ns falta.

Lliures com nostre *Fluvià*, defugirém tot compromís de partit y de falsos prejudicis y anirém fent la via vers nostre terme desitjat, que és l'engrandiment, fertilisació y redempció de nostra terra. Com el *Fluvià* arreplegarém també en nostre bon-

Nº 109H.

Joseph Cortés y Puig de Vall

dadós llit, tots els afluents polítichs y socials d' una y altra banda que despresos y generosos vulguin regalarnos les pures y sanitoses aygues de ciencia y de doctrina, ab lo ben entés, que ni subjectarse á entrar en la corrent de nostra publicació, deixarán tots els escrits la filiació política del qui les suscriu, per afavorirnos mútuament, guanyant tots en grandesa y intensitat.

La Redacció

SALUT Á LA PREMPSA

No es per seguir una costúm solament, que dirigim aquest salut á la prempsa, que desde avuy ens contarà com á una germana en l' enlayrat fi de recullir els batechs de l' ànima popular y trasmestre l' entussiam que en sos individuos nia; ho fem perquè en sentim com una mena de necessitat: joves com soms, hi haurá en nostres escrits molta cosa que se ressentirá de la falla d' experiència y per aixó haurém menester de la indulgencia y potser de la correcció dels homes bregats en les batalles del periódich.

Que sigui, donchs, aquest salut com el prech que fassi interessar á totes les que d' avuy contém com á companyes, envers la nostra revista, que no ho hem de dir, porque be prou que 's veu que es humil; però que fretura pera trevallar per Catalunya la nostra estimada Patria.

A la que mos adressém d' una manera particular, es á la prempsa local. L' amor á n' aquesta comarca á favor de la qual esmersarém totes les nostres energies, ens obliga á una deferencia que no s' ha de considerar com á una menor consideració per qualsevulga confrare de fora.

PRESENTALLES

Llegidors y llegidores que alegres passeu el nás per aquestes curtes ratlles, escolteu lo que fa 'l cas: Jo soch un pobre bohemí de teulades per enllá; aixó vol dir que tinch casa al costat d' un colomar, que es el método económich que vaig pensá 'n adoptar desde que vaig fé 'l casori ó vulgarment, prenguí estat.

Soch casat y per més pega tinch maynada y molt poch pa, solsament que á l' un y á l' altre ja quasi m' hi he avesat; quant á la dona, haig de diushi qu' es un mirall de bondat, y en el transcurs de la vida de cinch anys de ser casats no hem tingut cap més *encuantra* que les que vaig á explicar: Als vuit dies del casori me va tirá els plats pèl cap y jo vaig tirarli uns versos que la deixaren..... igual.

Als pochos dies, fent pilota ab més ó menys voluntat, ab un cop de mitja lluna de poch més no 'm lleva 'l nas: y jo per pendre revenja agafó lo que 'm ve á má, que va ser una revista ab un article firmat per un jove de *modestia* ó al menys de voluntat, y per donarli més pena li llegesch de cap á cap, y va haver de demanarme el perdó per pietat, que tingués compassió d' ella y no li fes mal de cap.

En tocant á esgarrapades, del llit tira 'm daltavaix, y hasta baixarme les calses y donarme un bon pam-pam, y després ab una cossa ferme aná al llit sens sopar, aixó, en el meu dietari,

hi va á titol de manyachs;
perque, vatja, *francamente*,
si aixó no fos natural
¿com podriau en familia
fer obres de Caritat?
Sols deploro sigui l' home
el que sempre ha de pelar;
pró. *vamos*, girem la plana
y aném al grà que 's fa tart.

Després de *todo lo dicho*
ja dech ser prou presentat,
y sols vull dilshi que l' Amo
d' aquest tros d' EL FLUVIÀ,
de molts de pams de llargada
y molts de profunditat,
va dirme si acás voldria
setmanalment ocupar
un tros d' aquest *pro-indiviso*
que no se si está censat
ni si consta en el registre
mal dit de Propietat;
al dirli que si, totseguida
va preguntar molt formal:
—¿Vol dirme senyor poeta
quelcóm del que parlará?

—Parlaré de medicina,
d' horts, de *vinyas* y de plans,
de *termes* y d' altres aygues
que no siguin tant termals,
pro que puguin aliviarnos
d' algún mal transcendental.
L' amo ja va saludarme
y á cá seva s' en aná
més content que el *candidato*,
que qui es tothom ja ho sab,
al marxar cap á sa terra
sens diners y un pam de nas.

Abur! donchs, d'aquí á vuyt dies
que 'ns torném á visitar
se 'n despedeix am recansa
el seu esclau

RAT PENAT

DOS POBLES

Hi havia dos pobles que 's tocavan,
el poble vell y el poble nou. En el poble
vell la gent era pacífica, no 's cuydava
sinó de menjar, de dormir y de pahir bé.
Al poble vell mitja dotzena de *selectes*
capitanejats per un sabi *selectíssim*, el

dirigian, el feyan ballar á sa manera,
li desencaminavan els fills, li inbuhian
máximes perturbadores y 'l pervertian.

Eran sis els *selectes*, y ja 's creya
al poble vell que eran sis mil; tanta era
la fressa que menavan tocant el bombo
desde sa botiga; no obstant, havían sem-
brat la cogula, s' havían desganyitat y
esgargamellat tant, que molts ignoscents
pensavan que ells sols eran els més
bons, els que volian el bé comú, els més
avansats, els més tolerants, els que por-
tarian la felicitat, la civilisació y la cul-
tura al poble vell.

Quan se tracta ab gent que dorm,
menja y pensa poch, sobretot que's preo-
cupa de fer bona digestió, es molt facil
ensarronar-la, y en aquell poble cre-
gueren als nous predicadors, si be que
alguns tossuts que sempre n'hi ha, deyan
que 'ls *selectes* procedian com á déspotas,
com á tirans insoportables, que eran lo
més intolerable que s' hage vist.

Els del poble nou varen adonarsen del
bombo y de la tenda y de la *civilisació*
que volian portar els *selectes* y varen
parar també una botiga y llogar un bom-
bo y fer fressa, molta fressa, no per im-
plantar una civilisació al revés, sinó pera
arrancar la careta al primer pinxu que
tracti de donar al poble nou gat per
llebra y vulga tóndreli els fills com se
deixan tondre 'ls del poble vell.

PERE CABIACH.

SETMANA POLÍTICA

Dos fets importantíssims están do-
nant joch durant alguns dies; un nota-
ble article d' en Prat de la Riba en *La*
Veu de Catalunya, y 'l discurs d' en
Cambó el día 11 del corrent en la "Lliga
Regionalista". El primer prova fins la
evidencia que 'l sufragi corporatiu no es
un atentat contra 'l sufragi universal,
y 'l segón, ab aquella claretat tant pecu-
liar d' en Cambó, després de declararse
partidari del sufragi corporatiu per les
eleccions dels municipis, y de recordar
que la teoria de la representació corpo-

rativa ha sigut norma constant que ha informat les campanyes dels catalanistes, posà de relleu els grans perills que corre Catalunya si aquesta no sab aprofitarse de les disposicions més ó menys bones del Govern, perdent inutilment el temps rectificand criteris. La part externa del litigi enotjós entre els elements de la solidaritat catalana, s'ha fet naixer de la confusió del sufragi *corporatiu* ab el sufragi *universal*, quals termes s'han volgut considerar, per molts, com anti-tètics, siguent aixís que no ho son. Més la part interna ó efectiva d'aquesta discrepància de criteris es molt diferent; puig recordant les declaracions y campanyes que havien fet á favor del vot corporatiu, molts dels qui avuy impugnen als dos ja citats campions del catalanisme, facilment deduirém que una altra causa independent de la doctrina determina aquest cambi de opinar.

Nosaltres concedirém si 's vol, que en moltes localitats no s'está preparat per l'implantació del vot corporatiu, més de aquí deduirne que no 's pugui fer res en aquest moment per despertar als pobles perque 's vagi preparant per aquest nou sistema electiu y de major perfecció creyém hi há una grossa inconseqüència. Per evitar els graves inconvenients que podrien esdevenir als pobles per aquesta falta d'aptitud, se concedeix als municipis la *Carta municipal*, en virtut de la qual poden demanar les modificacions de la lley que creguin convenients. Ab aixó, els pobles que considerin que la representació corporativa els perjudica, tenen dret á demanar al poder legislatiu, que no 'ls siga aplicada aquella mida.

NOTES NACIONALISTES

A Catalunya les dues notes més remarcables son la propagació admirable del ball catalá, la sardana, y el moviment que ha despertat la celebració del seté centenari del nostre gran Rey En Jaume el Conquistayre, com catalanescentment l'anomenen els felibres d'enllá dels Pirineus.

Voldriem que tothom s'en fes càrrech del ver significat d'una propagació tant rápida del ball nostre

.....la dança més bella
de totes les dançes que's fan y desfán,
y que encara que no ho fos, nosaltres li trovaríem perque es la nostra, seriosa com el poble al qual encarna.

No es la dança lasciva, la innoble
els uns parells d'altres desaparellant
es la dança sencera d'un poble
qu'estima y avança donantse les mans.

Del centenari ja 'n parlarém per separat sobre tot perqué tenim esment que alguna cosa té en projecte la "Lliga Regionalista" de nostra ciutat, que 'ns donará motiu per dirhi quatre mots, com se mereix l'èpica figura del Rey Conquistador.

Al estranger, una nota ben hermosa y relacionada ab la nostra estimada patria, son els Jochs Florals de Colonia; la gran ciutat Rhiniana, ahont á imitació dels nostres Jochs, nascuts á Tolosa y que en la Ciutat Comptal han crescut, els trasplantá l' eminent literat Doctor Fastenrath. A n' allá hi van á cercar lloers tots els poetes de les llengües cultes y també els nostres que hi fan brillar la catalana literatura, *novella branca que floreix eminentment sobre 'l vell arbre llatí* (paraules tecstuals d'En Fastenrath).

En l'última celebració, qual volum fa poques setmanes que 's publicá, sortí premiat l'autor de "Lo Geni Catalá," el poeta En Joseph Falp y Plana, y N'Agustí Vassal, literat rossellonés qu'hem de considerar com á nostre.

NOVES

Se treballa activament per fundar una cooperativa de consúm.

Resultaren molt concorregudes les sardanes que se varen ballar el diumenge passat en el "Institut Olotí," com es d'esperar que ho serán les del diumenge vinent á l' hora de costum.

El "Foment de Nostres Dançes" estudia com restablir á n' aquí Olot el tradicional Contrapás.

Felicitem als iniciadors per aytal idea.